El retrat de Sant Ramon de Catalunya, a Florència

Autor: Enric Safont
Data de publicació: 24-02-2011

Els historiadors oficials espanyols ens asseguren que Catalunya no era un regne i que ni tan sols no existia: que era un apèndix del Regne d'Aragó. Però realment va ser així? Nosaltres creiem que no. Que Catalunya no només va ser un regne, sinó que, sobretot, va ser el pilar fonamental de la Nació Catalana. Ara, l'Enric Safont, ens n'aporta una dada més: la imatge de Sant Ramon de Penyafort que es troba a l'església de Sant Marc de Florència.

En bona part de la historiografia recent (i no tan recent), la confederació catalano-aragonesa medieval és coneguda amb el nom de Corona de Aragón. En els casos en què es pretén concretar quins territoris la configuraven, sovint es fa el següent exercici: a part del Regne de València o de Mallorca, per exemple, es determina quin era el Reino de Aragón i s'indiquen una sèrie de comtats catalans, el més important el de Barcelona, que poques vegades s'engloben sota el nom de Catalunya, donant a entendre que Catalunya com a país no existia pas. No només neguen que Catalunya fos l'eix vertebrador de la confederació, sinó que van més lluny i neguen fins i tot la seva existència.

Per als historiadors que treballen amb aquests termes, el retrat de Ramon de Penyafort que es troba a l'església de San Marco de Florència els deu semblar una raresa. En aquest retrat pintat per Fra Angelico de qui fou conseller de Jaume I i del papa Gregori IX, tercer mestre de l'orde dels dominics, inquisidor contra els càtars... hi trobem la inscripció "Sant Ramon de Catalunya, tercer Mestre de l'Orde".

Si Fra Angelico volia indicar als visitants del convent florentí de quin estat estranger provenia en Ramon de Penyafort, per què no va escriure "Sant Ramon de la Corona d'Aragó", si aquest era el seu nom? Potser l'autor va voler filar més prim, tot indicant de quina part de la Corona era l'eclesiàstic català. Per què Fra Angelico no va escriure llavors "Sant Ramon del Comtat de Barcelona", si com ens diu aquesta historiografia Catalunya com a tal no existia?

El corrent historiogràfic esmentat deu prendre la pintura en qüestió per un oopart (Out Of Place Artifact), és a dir un

objecte anacrònic, com aquella destral trobada en un jaciment arqueolòigic i datada de fa milions d'anys abans de l'aparició de l'home. Com ho deu fer també amb el Llibre dels Fets de Jaume I o amb tants altres documents on es parla de Catalunya (no del comtat de Barcelona o dels comtats catalans) com a regne principal de la confederació. Tal com les barres catalanes pintades a la tomba de la comtessa Ermessenda de Carcassona quasi un segle abans de la unió de Catalunya amb l'Aragó, i que com tants altres documents demostren la catalanitat dels pals rojos sobre camp daurat, aquest corrent historiogràfic deu creure que és quelcom que és millor obviar.

Enric Safont